G4 reactie op Besluit Van school naar duurzaam werk

Wij zijn nog altijd blij met het wetsvoorstel en in lijn daarmee met dit besluit. We vinden het vooral positief dat deze regelgeving over de grenzen van domeinen heen kijkt. Het doel is om jongeren te helpen een startkwalificatie te behalen en hen duurzaam te laten landen op de arbeidsmarkt. De regelgeving biedt gemeenten (doorstroompunt én werk-zijde) en scholen ruimte om hier samen vorm aan te geven.

In deze reactie gaan we in op een aantal punten, die we ook naar voren hebben gebracht in reactie op het wetsvoorstel, nu concreter gericht op de uitvoeringspraktijk. Een deel van deze punten heeft direct betrekking op het besluit en de regeling. Andere punten betreffen de uitwerking van het wetsvoorstel of meer praktische zaken.

Actieve rol van school en gemeente bij integrale begeleiding en ondersteuning

Mogelijkheid tot initiatief: Het blijft voor ons belangrijk dat de gemeente ook zelf initiatief kan nemen om jongeren te benaderen en begeleiden, en daarbij afstemming zoekt met scholen. Daarbij is het van belang dat gegevens (het liefst automatisch) beide kanten op uitgewisseld (kunnen) worden. Dit kan onder andere door scholen te verzoeken dan wel te verplichten de samenwerking met gemeenten op te zoeken bij multiproblematiek binnen het onderwijs of richting de arbeidsmarkt, zodat jongeren niet buiten beeld raken. Dit kan ook worden benadrukt in de eisen aan het regionaal programma.

Zet ieders expertise in: Voorkomen moet worden dat een extra (commerciële) dienstverleningslaag wordt gecreëerd naast school en gemeente/doorstroompunt richting marktpartijen en vervolgens pas richting gemeente (werk-kant). Dit leidt tot vertraging, inefficiëntie en verlies van expertise. De gemeente heeft een breed scala aan instrumenten en middelen om jongeren te helpen. Focus daarom in de eisen aan het regionaal programma niet (alleen) op een overgangsdocument, maar leg de nadruk op een goed georganiseerde doorlopende begeleiding tussen onderwijs en gemeente. Dit houdt ook in dat school aan de gemeente laat weten welke acties school heeft ingezet en wat de uitkomsten hiervan waren.

Focus op maatschappelijke uitval: Het wetsvoorstel biedt ruimte voor brede begeleiding, maar de streefcijfers in de regeling zijn gericht op voortijdig schooluitval en deelname aan onderwijs en werk. Voor jongeren zijn niet alleen een startkwalificatie en werk belangrijk, maar ook de stabilisatie van leefgebieden en het versterken van zelfredzaamheid. Hiervoor kan ruimte worden geboden in de eisen aan het regionaal programma.

Regionaal programma voor optimale begeleiding van jongere

'Wat' versus 'hoe', focus op samenwerking en doelgerichtheid: Voor optimale begeleiding van jongeren is het belangrijk dat er in de regelgeving geen schotten worden opgetrokken en dat er niet wordt gedacht in een volgordelijkheid, maar in gelijkwaardige samenwerking. Hoewel het wetsvoorstel nog verkokerende elementen bevat, biedt de regeling ruimte voor een integrale aanpak via het regionale programma. Het biedt ook ruimte voor diversiteit tussen regio's. Dat is positief.
De opzet van het besluit en de regeling heeft echter nog wel een sterke RMC/VSV-invalshoek en doet daarmee nog niet volledig recht aan de nieuwe verhoudingen. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de bepaling “de centrumgemeente *sluit aan* bij het regionaal bestuurlijk overleg, bedoeld in artikel 9.2.8, van de Wet educatie beroepsonderwijs”. Het is ook opvallend dat de inhoudelijke beoordeling van het programma bij het ministerie van OCW is belegd en dat de effectrapportages door het ministerie van OCW worden geëvalueerd. Ons voorstel is om de gelijkwaardigheid tussen de onderwijs- en de werk-kant duidelijker naar voren te laten komen.

Heb vertrouwen in de regio’s en biedt wel handvatten: De regionale samenwerking in doorstroompuntregio’s en arbeidsmarktregio’s zorgt voor een complexe governance. Regio’s/gemeenten hebben behoefte aan ondersteuning om dit goed in te richten. Het is belangrijk om aan te haken op de toekomstige arbeidsmarkt-infrastructuur, zoals het Regionaal Werkcentrum. Het is onduidelijk wat het verschil is tussen het regionaal beraad en het Regionaal Werkcentrum. Voorstel: help regio’s bij het uitschrijven van voorbeelden van juridische volmachten en op het gebied van governance, zodat als een regio daar behoefte aan heeft, dit kan worden gebruikt als model en niet allen opnieuw het wiel hoeven uit te vinden.

Overstap naar mbo: In het kader van een goede overstap van het voortgezet onderwijs naar het mbo alsmede het voortkomen van uitval, adviseren wij meer flexibele instroom (dus meer startmomenten

voor opleidingen) en meer aanbod in BBL-opleidingen. Dit kan worden gestimuleerd door dit onderwerp op te nemen in de eisen aan het regionaal programma.

Nieuwe Nederlanders: Een deel van de jongeren in de doelgroep zijn nieuwe Nederlanders. Het is daarom positief dat er specifieke aandacht is voor deze groep. Het helpt als in de regeling wordt opgenomen dat jongeren die ISK-onderwijs volgen en jongeren die inburgeringsplichtig zijn bijzondere aandacht krijgen in het regionaal programma. Geef per regio ruimte aan gemeenten en scholen hoe dit in te vullen. Gemeenten/doorstroompunten hebben in de wet ook een grondslag nodig om gegevens te verwerken waaruit blijkt dat jongeren nieuwe Nederlanders zijn.

Gegevensdeling: obstakels en oplossingen

Binnen gemeenten en tussen scholen en gemeenten: Voor domein overstijgende samenwerking tussen gemeenten en onderwijs is domein overstijgende gegevensdeling nodig. Voor de grondslag voor gegevensdeling zijn gemeenten en scholen afhankelijk van deze wet. Het helpt als de wet meer 'kan-bepalingen' bevat om een grondslag voor gegevensdeling te creëren. Bijvoorbeeld de mogelijkheid (niet de verplichting) voor het doorstroompunt om ook jongeren met een startkwalificatie te ondersteunen. Idealiter faciliteert de wet de volledige gegevensdeling over beide doelgroepen van de wet binnen gemeenten waar de onderwijs- en werkkant al volledig ontschot werken voor jongeren. Wij pleiten ervoor dat er een wettelijke grondslag komt om als gemeente in één database te werken vanuit zowel de RMC-wet als de Participatiewet. Dit sluit aan bij de één overheidsgedachte. Maak de database (evt. met een opt-out voor jongeren) ook inzichtelijk voor de scholen

Tussen scholen en gemeenten: Het is positief dat met het besluit ook het Besluit register onderwijsdeelnemers wordt gewijzigd, zodat gemeenten meer inzicht krijgen in diplomagegevens. Het voorstel is om "desgevraagd" in dit artikel te schrappen zodat gemeenten standaard diplomagegevens ontvangen. Dit is bijvoorbeeld van belang voor jongeren uit het praktijkonderwijs (ook verklaringen), voortgezet speciaal onderwijs (ook uitstroomprofielinformatie) en internationaal onderwijs. Van deze groepen mist de gemeente nu vaak informatie, waardoor niet duidelijk is of zij tot de leerplicht- of doorstroompuntdoelgroep behoren. Ook informatie over mbo-verklaringen is relevant voor gemeenten. Hierop aansluitend: een verzoek is om het belang van de mbo-verklaring beter naar alle betrokken partijen te communiceren.

Met domeinen en partners: In de wet wordt opvallend weinig aandacht besteed aan de samenwerking en gegevensdeling met partners (binnen en buiten de gemeente), onder andere het UWV. Samenwerking met het UWV is wel geborgd in het Regionaal Werkcentrum, maar is in het wetsvoorstel/besluit/regeling nog niet verder uitgewerkt.

Financiering

Taakverzwaring en verdeelmodelsystematiek: Door de complexe financieringssystematiek van het huidige en het nieuwe systeem is het voor gemeenten niet mogelijk om een goede 'was-wordt-vergelijking' te maken. Hoewel in de verdeelsystematiek rekening is gehouden met de diversiteit van de regio's, wat positief is, maken gemeenten zich zorgen of de begrote middelen toereikend zijn. Het voorstel is om dit te monitoren en een evaluatiemoment af te spreken.

Doelgroep: Net als in de huidige VSV-regeling richt de nieuwe regeling zich op de doelgroep vanaf circa 12 jaar (start voortgezet onderwijs), terwijl de wetgeving zich richt op jongeren die niet meer onder de Leerplichtwet vallen (16 of 18 jaar). Dit blijft verwarrend, zeker omdat veel gemeenten inmiddels een thuiszittersaanpak hebben voor jongeren tot 18 jaar. We zouden graag zien dat in de regeling wordt verduidelijkt hoe de ministeries de verhouding zien tussen de thuiszittersaanpak, het regionaal programma en de doorstroompuntfunctie, ook qua inzet van middelen. Tevens is het streefcijfer voor de tweede indicator in artikel 2.3 nog ingewikkelder met een doelgroep van 15 tot 27 jaar. Het advies is om dit te wijzigen naar 16 of 18 jaar.

Conclusie

Hoewel er nog verbeteringen mogelijk zijn in het wettelijk kader en de uitvoeringsregelgeving, zien we vooral mogelijkheden om met deze regelgeving jongeren te begeleiden naar onderwijs, duurzaam werk en deelname in de maatschappij. Deze wet helpt ons om jongeren effectiever te begeleiden en hun talenten centraal te zetten.